

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania D.B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim o ustalenie braku podstaw do przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 czerwca 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUa 367/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

M.G.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 25 stycznia 2022 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się D.B. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 czerwca 2021 r., którym zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 października 2014 r. i stwierdzono, że odwołujący się jako członek zarządu nie

odpowiada za zobowiązanie S. Sp. z o.o. w K. (poprzednio w S.) całym swoim majątkiem z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za luty 2009 r. oraz oddalono odwołanie w pozostałym zakresie. W zaskarżonej przez odwołującego się decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Szczecinie stwierdził natomiast, że odwołujący się jako członek zarządu S. Sp. z o.o. w S. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania tej spółki z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej kwocie 1.218.645,07 zł za okresy szczegółowo wskazane w decyzji.

Odwołujący się D.B. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 stycznia 2022 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie ma miejsce nieważność postępowania polegająca na pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw. Skarżącemu już na etapie postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych nie zostało bowiem zapewnione prawo do czynnego udziału w postępowaniu, z uwagi na to, że pismem z dnia 19 września 2014 r. skarżącemu przedłużono termin do wypowiedzenia się w sprawie do dnia 8 października 2014 r., a pełnomocnik D.B. w placówce Poczty Polskiej w dniu 8 października 2014 r. nadał pismo zawierające twierdzenia, wnioski dowodowe oraz informacje dotyczące majątku, z którego możliwe jest przeprowadzenie egzekucji w celu wyegzekwowania należności na rzecz ZUS. Tymczasem w zaskarżonej decyzji, wydanej w dniu 9 października 2014 r., a więc dzień po nadaniu w placówce pocztowej pisma z dnia 8 października 2014 r., brak jest jakiegokolwiek odniesienia do treści tego pisma, a nawet znajduje się tam wprost stwierdzenie, że w wyznaczonym terminie od pełnomocnika nie wpłynęło żadne pismo.

Zarówno Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji nie odniosły się w żaden sposób do tego zarzutu, pomijając w zasadzie całkowicie problem faktycznego pozbawienia skarżącego możliwości obrony swoich praw na etapie postępowania przed ZUS. Skarżącemu wyznaczono stosowny termin na zajęcie stanowiska w

sprawie, w szczególności na wskazanie majątku, z którego możliwe było przeprowadzenie egzekucji, i mimo dochowania przez skarżącego terminu, jego stanowisko zostało całkowicie zignorowane. Gdyby podane przez niego informacje zostały zweryfikowane na etapie postępowania przed ZUS, możliwe byłoby natomiast wyegzekwowanie odpowiednich sum pieniężnych, które pokryłyby zobowiązania spółki i zmniejszyły lub całkowicie zniwelowałyby powstałe zadłużenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wniosek skarżącego w oczywisty sposób nie spełnia wyżej określonych warunków. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi podnosi zarzut nieważności postępowania, który w ogóle nie został jednak powołany w podstawach zaskarżenia. Tymczasem, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę

kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Jest więc związany granicami skargi kasacyjnej wyznaczonymi jej podstawami, co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy może zatem skargę kasacyjną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005). Niemożliwe jest więc przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które wykraczają poza podstawy tego środka zaskarżenia, a więc nie mogą być uwzględnione przy jego rozpoznaniu. Dlatego też nie może stanowić okoliczności uzasadniającej wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepis, którego naruszenia skarżący nie zarzuca równocześnie w podstawach tej skargi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2008 r., I PK 80/08, LEX nr 784907). W niniejszej sprawie w podstawach skargi kasacyjnej i we wniosku o przyjęcie tego środka zaskarżenia do rozpoznania wskazano natomiast zupełnie inne przepisy prawa.

Skarżący dopatruje się ponadto nieważności postępowania w czynnościach dokonanych przed organem rentowym. Należy zatem podkreślić, że w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Kontrola kasacyjna obejmuje bowiem stosowanie prawa przez sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać kwestii ważności postępowania nawet przed sądem pierwszej instancji, a już z całą pewnością przed organem rentowym. Sąd Najwyższy może uwzględnić nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji jedynie pośrednio, to jest w ramach rozpoznawania zarzutu naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., jednakże pod warunkiem, że naruszenie to

miało wpływ na rozstrzygnięcie oraz że przepis ten zostanie powołany w ramach procesowej podstawy zaskarżenia.

Ostatecznie należy również stwierdzić, że skarżący w ramach tej podstawy zaskarżenia zarzuca naruszenie jedynie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., które dotyczą oceny dowodów. Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]

M.G.